

LTO-vakgroepvoorzitter Kees Romijn: 'De weidegangdiscussie gaat er niet over of opstallen goed of fout is, maar weiden is gewoon beter'

Ook imago melkvee slijt

Misschien wel meer dan ooit staat de melkveehouderij op dit moment bloot aan regels en wensen van buiten het bedrijf. Kees Romijn, vakgroepvoorzitter melkveehouderij bij LTO, ziet het niet als bedreiging, maar vooral als kans voor de echte ondernemers. 'We hebben gekozen voor milieudoelen in plaats van dierrechten en daarmee voor ondernemerschap in plaats van voor makelaars.'

tekst **Florus Pellikaan**

Een onbekende was Kees Romijn in bestuurlijke Nederland allang niet meer toen hij eind 2011 werd verkozen als voorzitter van de vakgroep melkveehouderij binnen LTO Nederland. Al tien jaar was hij landelijk bestuurslid van de vakgroep en de laatste vijf jaar opereerde hij als vice-voorzitter achter Siem-Jan Schenk. Ervaring als voorzitter deed hij op binnen afdelingsbesturen van LTO en daarvoor binnen het Hollands Agrarisch Jongeren Kontakt. 'Ik ben zowel binnen mijn melkveebedrijf als ook bestuurlijk altijd op zoek naar nieuwe uitdagingen. Na een aantal jaren de tweede man te zijn geweest binnen de vakgroep, zag ik de functie van voorzitter als zo'n passende uitdaging', verklaart Romijn zijn kandidaatstelling. 'Als voorzitter heb je toch nog meer contacten met Den Haag en

Brussel en zeker die internationale kant spreekt me erg aan.' Romijn runt daarnaast samen met zijn vrouw Cora een melkveebedrijf met 95 koeien in het Zuid-Hollandse Langerak. Richting de toekomst wil hij het bedrijf doorontwikkelen naar een naar zijn mening optimale omvang van 120 tot 130 koeien, passende bij de huidige twee melkrobots.

Wat is het belang van de internationale contacten die u zo aanspreken?

'Nederland is natuurlijk geen eiland. We opereren in een groter geheel en veel dingen worden door Europa bepaald. Voor belangenbehartigers is het in Nederland al vaak compromissen sluiten om wat te bereiken, maar Europa is één groot compromis. Wij hebben als intensief land met

de daaraan gekoppelde problematiek en methodiek veel uit te leggen in Europa om draagvlak te krijgen. Maar zelfs dat is niet genoeg. We moeten ons verdiepen in het buitenland en een gezamenlijke deler proberen te vinden, waardoor andere landen het belang inzien om ons te steunen. We hebben in de Europese Commissie als Nederland dertien van de 345 stemmen, dus we kunnen gewoon niet zonder de steun van andere landen.'

Op dit moment spelen er veel factoren die nu of in de toekomst van invloed zijn op melkveedrijven. Welke factoren zijn op dit moment het belangrijkste?

'Iedereen kijkt vooruit naar 2015 en verder, maar we hebben met de bedrijfsontwikkeling inmiddels een positie bereikt dat er vragen zijn vanuit de samenleving.

We hebben als boeren de neiging alles zelf op het eigen erf technisch op te lossen, maar dat kunnen we niet volhouden. Bedrijfsontwikkeling loopt gelijk op met de acceptatie van de sector. Degene die de meeste binding heeft met de omgeving, zal ook de meeste kansen hebben om zich te ontwikkelen. Daarbij moeten we de sector niet romantiseren en geen Ot-en-Sien-verhaal vertellen. We moeten mensen meenemen in de moderne melkveehouderij. Meer techniek en automatisering is tenslotte van alle sectoren.'

Publieke campagnes richten zich nu ook op de melkveehouderij, denk bijvoorbeeld aan binnenmelk. Hoe komt dat?

'De koe heeft zich langzaam ontwikkeld tot het nationale knuffeldier en dat heeft voor- en nadelen. Of het nu om mest en milieu gaat of om antibiotica of megastallen, deze onderwerpen hebben maar deels met melkvee te maken. Daar waar sectoroverschrijdende ambities worden neergelegd, wordt melkvee vaak zwaarder getroffen dan andere sectoren. De Dierenbescherming vindt bij de intensieve veehouderij een aantal procenten van diervriendelijke productie geweldig en promoot die ook. Maar de huidige 75 procent van de koeien die weidegang krijgt, vindt het te weinig. We kunnen er

niet omheen dat de consument en de politiek eisen hebben, maar dat wil niet zeggen dat we alles moeten inwilligen. Ik zie meer in het vaststellen van een aantal punten, daar met z'n allen naartoe werken en de consument erin meenemen. Voor weidegang is dat wat LTO betreft dat 75 procent van de melkkoeien weidegang krijgt, ook in de toekomst.'

Is het wel realistisch om tot doel te verheffen dat weidegang niet meer mag afnemen?

'Weidegang leidt meer dan welk item ook tot maatschappelijke acceptatie omdat het heel duidelijk en zichtbaar is. Daarom is het voor de beeldvorming ook zo belangrijk om hierop actie te ondernemen. De weidegangdiscussie gaat er niet over

werkers. Daarom hebben we gezamenlijk het convenant weidegang opgesteld.'

Hoe verhouden de belangen van weidegang zich tot andere actuele onderwerpen, zoals antibiotica?

'De weidegangdiscussie is voor de beeldvorming erg belangrijk, maar voor de boer die dagelijks koeien melkt, is het belang van het dossier antibiotica op dit moment zeer actueel. De dierenarts wordt medeverantwoordelijk voor het antibioticagebruik en het is nog maar de vraag hoe het dossier droogzetten uitpakt. Ik verwacht niet dat we het volhouden om 100 procent van de koeien met antibiotica droog te blijven zetten.'

'Het lastige van de antibioticadiscussie is

'Bedrijfsontwikkeling loopt gelijk op met de acceptatie van de sector'

of opstallen goed of fout is. Natuurlijk is opstallen niet fout want dieren staan een half jaar op stal in de winter, maar weiden is gewoon beter. Het gaat om de zichtbaarheid van de koe in de groene ruimte. Gelukkig zijn er iedere dag collega's die het tegendeel van argumenten tegen weidegang bewijzen en die laten zien dat het kan. We zijn ons ervan bewust dat het vasthouden aan de 75 procent een trendbreuk en dus een behoorlijke uitdaging is. Maar niet alleen voor melkveehouders, de hele sector worstelt met weidegang, ook de politiek en de ver-

dat er constant publieke en politieke belangstelling voor is en dat we amper tijd hebben om de geformuleerde doelen te behalen. Er zitten nu nog foutjes in de registratie, maar we worden er al wel op afgerekend. Daarnaast moeten we ervoor zorgen dat we als melkveehouderij niet met het gedoe in iedere sector worden meegezogen. Maar ik moet eerlijk zeggen dat we als melkveehouderij antibiotica ook wat hebben laten sloffen en zeker het gebruik van derde- en vierdegeneratiemiddelen. Dat komt ook doordat bedrijfseconomisch de kosten van medicijngebruik laag zijn en dus niet motiveren om het gebruik te verminderen.'

Sommigen pleiten nog voor regulering van de melkproductie? Is dat kansrijk?

'Het boek quotum is definitief gesloten

en dat is niet erg, want met marktregulering win je niets. Oceanië en de Amerikaanse landen zijn de enige die hebben geprofiteerd van onze quotering. Intussen hebben wij wel prijzen gehad die verbonden zijn aan de wereldmarkt, maar we hebben niet vrij kunnen produceren. De huidige melkprijs heeft niks meer met quotum te maken, dat hebben we in 2009 gezien. De dollarkoers heeft bijvoorbeeld een veel groter effect op de melkprijs.'

Hoeveel melk zal de Nederlandse melkveehouderij meer gaan produceren na 2015?

'We schatten dat er maximaal ruimte is voor tien procent meer koeien en in totaal voor twintig procent meer melk. Daarnaast is het de vraag of het gemiddelde bedrijf ook wel veel groter wil. De meeste ondernemers wensen een gewoon

kunst is nu de detaillering van de wet- en regelgeving, waarbij we recht moeten doen aan de genoemde verschillen, maar ook weten dat het voor iedereen belangrijk is dat we de doelen halen. De verwachting is dat het met fosfaat wel goed komt, maar ammoniak is lastiger, zeker voor de melkveehouderij. We willen een groslijst maken met dingen die de uitstoot verminderen, zoals weidegang, ureum verlagen en voer- en huisvestingsmaatregelen. Niet alle boeren hoeven hetzelfde te doen, als ze maar wat doen. Bij dergelijke sectordoelen is het de truc om boeren te laten doen wat ze leuk vinden en waar ze goed in zijn. Dan moet het mogelijk zijn om ondanks de groeiende veestapel de ammoniakuitstoot met 20 procent te verminderen. Maar lukt dat niet, dan komen de koeien er niet bij.'

familiebedrijf te blijven. Ik ben ervan overtuigd dat ook in de toekomst 90 procent van de bedrijven onder de 250 melkkoeien blijft.'

Welke nieuwe remmende factoren op de bedrijfsontwikkeling komen er na het verdwijnen van het quotum?

'Milieuregels, schaarse arbeid en duur voer zullen gaan knellen. Binnen de milieuregels wordt de milieugebruiksruimte voor ammoniak en fosfaat het meest beperkend. Wat betreft fosfaat ligt het plan inmiddels klaar dat ieder bedrijf met een mestoverschot verplicht een deel moet verwerken. Alleen is de druk in het noordwesten van Nederland en in de melkveehouderij lager dan in het oosten en de intensieve veehouderij. De grootste

In het kader van het wel of niet halen van de milieuregels leeft er angst voor dierrechten. Is daar een reële kans op?

'Of er dierrechten komen, hebben we zelf in de hand. We hebben als sector gekozen voor milieudoelen in plaats van dierrechten en daarmee voor ondernemerschap in plaats van voor makelaars. Iedereen moet daarom een bijdrage leveren en er zal ook een methode ontwikkeld worden om ondernemers te belonen die verder gaan dan gemiddeld. Bijvoorbeeld dat alleen veehouders die aan bepaalde milieuriichtlijnen voldoen mogen uitbreiden.'

In de vorig jaar door LTO gepresenteerde toekomstvisie voor 2020 is tot doel gesteld de levensduur van koeien met twee jaar te verlengen. Hoe willen jullie dat bereiken?

'Dit is absoluut een van de grootste uitdagingen in de toekomstvisie. Maar we kunnen aan de burger toch niet uitleggen dat we niet in staat zijn om de levensduur te verlengen? Doordat het quotum vervalt, verwachten wij dat koeien niet meer vroegtijdig worden afgevoerd en dat door de druk op de voermarkt en door het milieubeleid minder jongvee wordt aangehouden. Hierdoor zal de gemiddelde leeftijd automatisch al met een jaar toenemen. Wil je als sector ambitieus zijn, dan moet je met dit in het achterhoofd dus kiezen voor twee jaar. In het management zijn nog genoeg maatregelen te nemen waardoor koeien ouder kunnen worden, dat laten sommige bedrijven nu al zien via heel hoge levensproducties.'

Tal van initiatieven zijn er aan bod geweest, maar wie gaat de rekening betalen?

'Economische duurzaamheid staat voorop, maar daar dienen deze initiatieven juist voor. Zetten we op deze gebieden geen stappen, dan zullen onze producten verwateren, worden ze steeds minder waard en valt er omzet weg. Het omgekeerde is dus waar: kunnen we nog steeds hetzelfde krijgen voor onze producten in de toekomst? Met de instelling "goed genoeg" kom je er niet. Wat vandaag gewoon is, is morgen uit. Ook het imago van de melkveehouderij is aan slijtage onderhevig. Daarom moeten we deze initia-

'De huidige melkprijs heeft niks meer met quotum te maken'

tieven tonen om aansluiting te houden bij de maatschappij. En daardoor zullen er vanuit de sector gelukkig ook steeds meer marktconcepten komen. Weidemelk is zo'n voorbeeld, maar in de toekomst misschien ook melk van bedrijven die klimaatneutraal produceren.'

Welke rol kan de melkveehouderij spelen in het vraagstuk duurzame energie?

'In ieder geval een grotere rol dan vandaag. Ik geloof in duurzame energie en het hoort bij de algemene verduurzaming van productie of je nu een auto maakt of melk. Daarnaast moeten we de mogelijkheid die we hiermee hebben om ons imago te verbeteren, benutten. Zonne-energie en monovergisters zie ik als erg kansrijk bij de melkveehouder.'